

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Summula clarissimi iurisco[n]sultissimiq[ue] viri
Raymundi**

Raimundus <de Pennaforti>

Colonie, 4.III. 1502

VD16 R 168

Jn quibus verbis contrahitur matrimonium

urn:nbn:de:hbz:466:1-31223

Postq̄ autor determinauit de m̄rimonio manifesto. hic p̄r determinat de matrimonio clādestino z occulto. Et diuidit in duas pres fm q̄ ponit duos casus. pres parebūt in p̄cessu. Dicit ḡ p̄mo sic. si aliq̄s mascul⁹ ducit aliquā femellā in occulto. s. nec corā ecclia nec corāz p̄plo. s. absentib⁹ testib⁹ z pactio sponsalis. i. vorū despōsatiōis fiat p̄ p̄ba p̄ntis t̄pis. siue copula carnalis sequat siue nō. talis est vxor sua corā deo. S; si forte eam de fraudare velit z dimittere. exq̄ caret testimonio. z ducat aliā in facie ecclie et manifeste corā p̄plo p̄ma dimissa. licz ecclia militās h̄ admittit. tñ ob h̄ talis illuzor z sophista q̄ p̄mā dimisit penniter in inferno habitabit.

Notādū. p̄ maiorū intellectu l̄re est sciēdū. q̄ q̄dā iurisperiti ponunt tale calum̄ circa declaratiōem l̄re. q̄ sit aliq̄s vir q̄ p̄traxit m̄rimoniū secreta cū aliq̄ puella p̄ p̄ba de p̄nti subsecuta copula carnali. z postea vult eā de fraudare p̄trahendo cū alia muliere vel p̄gine in facie ecclie coram viris idoneis testib⁹ p̄ntib⁹. tūc p̄ma est vxor sua corā deo gloriozo. sc̄da p̄o corā p̄plo. Tūc postea ip̄e cogitās se male fecisse z p̄siderās p̄ctm̄ suū esse maḡnū vadat z p̄fiteat. Et ponat vltterius q̄ p̄fiteatur officiali. z talis det et p̄siliū dicendo. si vis saluare aīam tuā debes redire ad p̄mam dimittendo secūdam. Et tūc vltterius ponat. q̄ mulier secūda ceter eū ad iudiciū. qz se; cū dū matrimoniū est solēnter z manifeste celebratū in facie ecclie corāz testib⁹ idoneis z p̄mū nō. igit̄ tūc a tali iudice p̄pellat ad secūdam dimittendo p̄mā. z hoc p̄pter solēntatē celebratam. mō idēz iudex d̄t q̄ debet manere circa p̄mā. z hoc in p̄fessione. z tñ iudicat eū manere circa secūdā in iudicio p̄pter p̄sentia testū. Tūc dubitat q̄d illoz ille facere debet. qz tūc videtur esse p̄radictio in ip̄o officiali. qz in p̄fessione dixit q̄ deberet redire ad p̄mā. sed in iudicio d̄t oppositum. scz q̄ transferat se ad secūdam. qz cōtraxit eū ea matrimoniū manifeste. Et videt esse p̄radictio. Ad h̄ dubiū iurisperiti sic r̄ndent. q̄ ibi nō est p̄radictio. capientes fundamentū ex logica. qz dicitur logici q̄ vera p̄radictio debet fieri ad idem. sed sic nō est hic. Rō est ista. qz idem in q̄tūm idem nō d̄t illa ambo. nam in p̄fessione officialis sedet loco dei. z dat p̄siliū in foro p̄scientie. Sed officialis in iudicio sedet sicut minister ecclie z iudicat fm̄ forum manifestatiōis z p̄scientie. z sic manifeste videt q̄ ibi nō est p̄radictio. Sed diceret. qd̄ tñ ille debz facere si officialis p̄pter excessum excōicaret eum. Respondet q̄ tutius est q̄ aliquis excedat mādatum ecclie seu iudicis. q̄z q̄ transgrediat̄ur dei p̄ceptum. qz cum p̄ma est factū verū matrimoniū. licet secretū fuit z nō in facie ecclie celebratum.

Sc̄do notādū. q̄ matrimoniū est duplex. Nā aliq̄d est clādestinum siue secretū. z aliq̄d est matrimoniū manifestū siue publicū. Clādestinum est qd̄ fit secreta solū inter p̄trahentes. Sed manifestū est qd̄ manifeste fit in facie ecclie plurib⁹ viris idoneis z mulierib⁹ p̄sentib⁹. Et differūt illa duo matrimonia sic. Quia matrimoniū manifestū habet tale p̄uilegiū q̄ si postea probaret̄ aliq̄d impedimentū. vt affinitas vel aliq̄d sile sic q̄ ibi celebraret̄ diuortū. tūc nihilominus om̄es p̄uri legitimi existūt. z hoc p̄pter honozē matrimoniū manifesti. sed matrimoniū clādestinū tale p̄uilegiū nō habet. qz si postea pbaretur aliq̄d impedimentū p̄pter qd̄ separarentur. tūc om̄es p̄uri nati essent illegitimi.

Summula Raymūdi.

^{s^c de prestatiōe ptractus}

Vox nihil vna valet. duo testes ad minus assint
^{.i. caste viuat .i. valeat. honesta z pba}

Femina contineat q̄ possit salua manere

^{s^c viri .i. cupit .i. virū ducere}

Istius si vult post mortem nubere nubat

^{s^c exis s^c vir. mulierē Decepisse. cupiens. mulierē}

Si contritus hic. hanc dolet illuisse. petens quam
^{reliqt pmo .i. in facie eccle .i. pactū}

Deseruit. scio q̄ solenniter est celebratum

^{s^c idoneis}

Non reuocare potest nisi testibus hoc peragatur

^{.i. pena tue deceptōis mulieri}

Unde ruina tue fraudis tibi sit erit. et cui

^{.i. pmissionē q̄ ad cognitōem carnalē s^c vxoz}

Ante fidem dederis. tua non erit. vsq̄ secūda

^{s^c scda muliere}

^{s^c mulierē}

Dortua sit. nec ab hac coitum queras. quia prima

^{s^c vxoz s^c mulierē .i. phitēre}

Est tua. q̄uis ad hanc nequeas inhibente venire

^{s^c sancta .i. qz eccleia vult q̄ scda sit vxoz}

Ecclesia. quia stat hic pro muliere secūda

^{.i. suadeo securius. recedat remote}

Consulo q̄ potius cedat cum coniuge prima

^{.i. in exiliū .i. in parria .i. cū scda vxoz}

Exul. q̄q̄ domi maneat cum posteriore

^{s^c exis s^c vir. i. delictet. ad saluādā aiā suā}

Consciis ipse sui facti sibi subueniat sic

^{.i. defraudatōez .i. deceptōem s^c cū aliq̄ puella}

Fraudem sue dolum licet intendat manifeste.

^{.i. mulier legitima s^c in tali defraudatōe s^c a tali}

Sponsa quam ducit erit hec sua. non reuocatur

^{.i. pnia}

^{relinqt. s^c mulierē}

Pena sue fraudis sit q̄ non deserat ipsam

¶ Nōc autor ponit aliū casus. cū hoc ostēdes modū prestādi m̄rimoniū
tū destinū. z cū hoc magis declarās casum ptractū. Et vult pmo q̄ mulier
er nō p̄t. prestari ptractū cū vno teste. s̄z oz ad min⁹ q̄ sint duo testes idonei.
Tūc subdit doctrinā q̄ ad mulierē deceptāz q̄ talis est. talis deceptor
penititer in inferno habitabit. z ista p̄ma vxoz casta p̄maneat. z ip̄o deceptor
proze viuere aliū nō ducat. qz ip̄e est maritus eius corā deo. s̄z post mortē
eius p̄t ducere aliū si vult. sed tñ ille illuzoz qui p̄ma dimissa z defraudata.

Duxit alia. ultimo p̄sciens peccati sui veniens ad p̄mā dolens ip̄am illuſiōe
 petēs instāter vt ip̄i ignoscat excessus suos. nā tūc ecclia nō p̄mittit vt d̄i
 mitterat sc̄dam vxorē quā in facie ecclie duxit solēniter. Et ideo ip̄am nō p̄
 dimittere. sed adducto testimonio q̄ p̄ma fuit vxor sua secreta. tunc talis
 erit pena eius. q̄ illa p̄ma quā defraudauit nō erit vxor sua quo ad coitura
 licet sit vxor sua corā deo. z tñ nō in facie ecclie duxit eā. igit̄ nec p̄t ip̄az ita
 rato ducere donec sc̄da (quā in facie ecclie duxit) mortua sit. Sic etiaz nec
 querat coitū a sc̄da. qz ip̄a nō est vxor sua sed p̄ma. q̄uis tñ nō p̄t ip̄e ma
 erimonaliter redire de sc̄da ad p̄mā. qz ecclia hoc nō p̄mittit. et sic ip̄e ma
 nendo cū sc̄da aiām suā eternaliter damnat. Ergo d̄t autor cōsultiuē et
 dat tale p̄siliū. q̄ potius dimittendo sc̄dam exeat terrā cū p̄ma ad long
 ginquā distantia z seiuicē nutriat. q̄ q̄ maneat domi cuz posteriori. z sic
 p̄t saluare aiām suam. als nō. ¶ Subdit ponēdo aliū casum z vult tantū.
 si q̄s intendat defraudare aliquā puellā. siue intradat fraudē vel doli cum
 aliqua puella legitimādo. z q̄uis sponsam postea ducit manifeste. tūc hec
 id est p̄ma erit vxor sua. z non reuocatur a p̄ma. Et pena sue fraudis sit
 ista. q̄ nō derelinquat p̄mā. Vel fm aliquos littera sic legitur. si aliq̄s est
 qui litenter p̄raheret cum aliqua libera. z forte ipsam alio modo cognosce
 re nō potest. nisi promitteret coram aliquibz testibz q̄ velit eam ducere. z
 ista p̄sentens ita q̄ copula carnalis sequitur. tūc postq̄ istaz cognouit qd̄
 de intentōne sua nō fuit q̄ ipsam ducere veller. z forte veller se saluare per
 hoc q̄ ad matrimoniū requiritur p̄sensus vtriusq̄. sed volūtas eius non
 fuit eā velle ducere. ideo rōne istius vult eam repudiare. Tūc littera vult
 q̄ ip̄e nō p̄t se p̄ hoc saluare. imo ecclia militās cogit ipsum q̄ ip̄am p̄ter
 uet. p̄ vxore sua. qz p̄ducere testimoniū potest. Et pena sue fraudis erit q̄
 nullo mō ip̄am deferat seu deponat. qz vxor sua est. z licet de intentōne sua
 nō fuit ip̄am velle ducere. qz testes z ecclia militans ad talē vntōnē ipsam
 p̄pellūt. Illa est lectura sc̄da. sed tamen p̄ma magis videtur esse de in
 tentione presentis littere

¶ Circa litteram est notandū. q̄ si aliquis p̄raheret puellā cuz fraudā
 siue cū dolo. sc̄z q̄ diceret. ego sumā te in vxorem meā p̄te mihi copulam
 carnalem. ipsa aut̄ credens verbis suis. z super hoc dat ei copulam carnalē
 lom. ip̄e aut̄ nō intendens eam obseruare. z postmodū in facie ecclie z corā
 v̄tris idoneis mitteret sibi alterā desponsare. tūc illa p̄ma quam ita p̄i
 mo defraudauit sua vxor est coram deo z corā ecclia. cum illa defraudatio
 fit testibz presentibz.

¶ Sc̄do est notandū. si q̄s diceret in illo casu. tamen in matrimonio de
 bet p̄currere volūtas vtriusq̄. sed ego nunq̄ habui volūtatē q̄ eaz sc̄z
 p̄mā volui sumere in matrimoniū. ergo videtur q̄ possum eam repudia
 re. Ad hoc respondet q̄ ecclia militans eum cogit q̄ eam sumat p̄ vxore
 qz ficta fraus nō p̄currit ad matrimoniū nec infringit illa. qz ecclia iudic
 cat de manifestis. z solus deus de occultis. Et ideo q̄ in facie ecclie d̄t
 ego sumā te in vxorem. tūc ex istis verbis elicitur q̄ ecclia indicat vides
 licet q̄ illa sit vxor eius dūmodo p̄sensus z volūtas de ore vtriusq̄ p̄sed
 quitur. Nam z ecclia militans nō iudicat de istis que intus in mente in
 dudūtur. sed solus deus illa habet iudicare.